

Korthals

Minister **Korthals**: Voorzover ik weet, gaat men bij het heroïne-experiment uit van een lage graad van criminaliteit. Het gaat om mensen die heel duidelijk niet behoren bij de harde kern. Voor de SOV moet bovendien worden voldaan aan bepaalde criteria, dus ook aan het criterium van een onherroepelijke veroordeling.

De heer **Van de Camp** (CDA): Het lijkt mij toch verstandig dat de minister dat nog even nakijkt, want ik ben het met collega Dittrich eens dat er, gezien de doelstellingen van het heroïne-experiment, wel degelijk sprake is van een overlap. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de groep, die nu is opgenomen in het heroïne-experiment, een "betere" groep is dan degenen die in de SOV terecht moeten komen.

Minister **Korthals**: Ik kom er in tweede termijn nog even op terug.

Voorzitter! De heer Dittrich vroeg of bij de evaluatie ook de optie openstaat de SOV af te schaffen en artikelen uit het Wetboek van Strafrecht te schrappen. De heer Van der Staaij vroeg of de evaluatie na drie jaar consequenties heeft voor het voortbestaan van het experiment. Pas na drie jaar kan de eerste meting plaatsvinden. Voor een echte evaluatie is een periode van zes jaar nodig. Dit betekent dat ongeacht de uitkomsten van de eerste meting het experiment wordt voortgezet. Na drie jaar volgt dus een serieuze tussen-evaluatie, die echter primair het karakter heeft van een proces-evaluatie. Voor een zorgvuldige meting van de effecten is een langer tijdsverloop een absolute voorwaarde. De effecten van de SOV in vergelijking met andere behandelmethoden van de controlegroep zijn nu eenmaal pas over een langere tijd te meten. Effecten op de recidive, de mate van maatschappelijke integratie en dergelijke zullen daarbij meespelen. Hierover kan de tussenevaluatie na drie jaar nog geen uitsluitel geven.

De heer Apostolou deed nog de suggestie om in de jaarlijkse voortgangsrapportage drugsbeleid een paragraaf over de SOV op te nemen en ik ben daartoe graag bereid.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Als na drie jaar blijkt dat de drangprojecten niet voldoen omdat ze niet

het gewenste effect hebben, bestaat de kans dat ze verdwijnen. In dat geval hebben wij dan dus alleen nog de dwang, want dat is strafrechtelijk bepaald.

Minister **Korthals**: Dat is een juiste constatering.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Dat betekent dan ook dat de dwang geen ultimum remedium meer is na de drang, maar een zelfstandig strafrechtelijk instrument is geworden?

Minister **Korthals**: In dat geval wel!

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Regels omtrent het transport en de levering van gas (Gaswet) (26463)**, en over:

- de gewijzigde motie-Blaauw/Van den Akker over fiscaal voordeel bij optimaal gebruik van brandstof (26463, nr. 86);
- de motie-Van den Akker over het kleineveldenbeleid (26463, nr. 82);
- de motie-Witteveen-Hevinga/Van Walsem over transitie naar duurzame energie (26463, nr. 83);
- de motie-Witteveen-Hevinga c.s. over liberalisering van de gasmarkt (26463, nr. 84);
- de motie-Witteveen-Hevinga c.s. over voorwaarden bij privatisering (26463, nr. 85);
- de motie-M.B. Vos over bevoegdheden en taken van de DTE (26463, nr. 87).

(Zie vergadering van 30 maart 2000.)

De **voorzitter**: De heer Stellingwerf trekt zijn amendement op stuk nr. 91 in.

De heer Blaauw trekt zijn amendement op stuk nr. 74 in.

Artikel 1, eerste lid, onderdelen a t/m c, worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 33).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Walsem (stuk nr. 50).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Onderdeel d, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van den Akker (stuk nr. 33) en het amendement-Van Walsem (stuk nr. 50), wordt zonder stemming aangenomen.

De onderdelen e t/m m worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Blaauw/Van den Akker (stuk nr. 72).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Stellingwerf/Van den Berg (stuk nr. 88, l).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, het GPV, de RPF en de SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit amendement het andere op stuk nr. 88 voorkomende amendement als verworpen kan worden beschouwd.

Onderdeel n, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Blaauw/Van den Akker (stuk nr. 72), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Walsem/Van den Akker (stuk nr. 71) tot invoeging van een nieuw onderdeel o.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Voorzitter

De onderdelen o t/m q worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 89, I) tot invoeging van een nieuw onderdeel r.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit nader gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 89 voorkomende nader gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Het gewijzigde eerste lid wordt zonder stemming aangenomen.

Het tweede en derde lid worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 80) tot invoeging van een nieuw vierde lid.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 57) tot invoeging van een vierde en vijfde lid.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Het gewijzigde artikel 1 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, I) tot invoeging van de artikelen 1a t/m 1h.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit nader gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 81 voorkomende nader gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

De artikelen 2 en 3 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 63 voorkomende gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Het opschrift van paragraaf 2.2, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, I), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 4, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, II), wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat door de aanneming van het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, III) een nieuw artikel 4a is ingevoegd.

Artikel 5, eerste t/m derde lid, worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat door de aanneming van het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, IV) een nieuw vierde en vijfde lid zijn ingevoegd.

Het vierde en vijfde lid worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Stellingwerf (stuk nr. 75) tot invoeging van een nieuw zesde en zevende lid.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, het GPV, de RPF en de SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Het gewijzigde artikel 5 wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 6 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Blaauw (stuk nr. 45).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Artikel 7, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 81, II) en het amendement-Blaauw (stuk nr. 45), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 8 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het tweede nader gewijzigde amendement-Van den Akker (stuk nr. 96, I) tot invoeging van een nieuw artikel 8a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit tweede nader gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

De artikelen 9 t/m 11 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 61).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Artikel 12, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van den Akker (stuk nr. 61), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 13 en 14 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 24).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdA voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Artikel 15 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Walsem (stuk nr. 54, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Voorzitter

Ik stel vast, dat door de verwerking van dit amendement de andere op stuk nr. 54 voorkomende amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

Het eerste lid van artikel 16 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 37, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit amendement het andere op stuk nr. 37 voorkomende amendement als aangenomen kan worden beschouwd.

Het tweede lid, zoals het is gewijzigd door aanneming van het amendement-Van den Akker (stuk nr. 37, I), wordt zonder stemming aangenomen.

Het derde en vierde lid worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik merk op, dat door de aanneming van het amendement-Van den Akker (stuk nr. 37, II) een nieuw vijfde lid is ingevoegd.

Het gewijzigde artikel 16 wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 17 t/m 20 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Artikel 21, zoals het is gewijzigd door aanneming van het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 25), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 22 t/m 24 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 25, zoals het is gewijzigd door aanneming van het nader gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk 89, II), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 62) tot invoeging van een nieuw artikel 25a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik merk op, dat dit amendement het aangenomen amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 81, I) zou kunnen overlappen.

Artikel 26, zoals het is gewijzigd door aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, III), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 27 en 28 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 12).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en het CDA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik merk op, dat als gevolg van de aanneming van dit amendement het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 26) is vervallen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 38).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 77).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdA, D66, het GPV en de RPF voor dit amendement stemmen. De uitslag is onduidelijk en daarom zal er hoofdelijk moeten worden gestemd.

Vóór stemmen de leden: Van Gijzel, Giskes, Gortzak, De Graaf, Halsema, Hamer, Harrewijn, Van Heemst, Hermann, Herrebrugh, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Kalsbeek, Karimi, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Van Oven, Rabbae, Ravestein,

Rehwinkel, Rosenmöller, Rouvoet, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schutte, Smits, Spoelman, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Swildens-Rozendaal, Ter Veer, Vendrik, M.B. Vos, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Witteveen-Hevinga, Van Zijl, Zijlstra, Van Zuijlen, Albayrak, Apostolou, Arib, Augusteijn-Esser, Bakker, Barth, Belinfante, De Boer, Bussemaker, De Cloe, Crone, Van Dijke, Dijkma, Dijssebloem, Dittrich, Duivesteijn en Duijkers.

Tegen stemmen de leden: Geluk, De Haan, Hessing, Hillen, Van der Hoeven, De Hoop Scheffer, Kamp, Kant, Klein Molekamp, Van der Knaap, Luchtenveld, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Mosterd, Nicolai, Niederer, Örgü, Passtoors, Patijn, Poppe, Reitsma, Remak, Rietkerk, Rijpstra, Ross-van Dorp, Schreijer-Pierik, Sniijder-Hazelhoff, Van der Staaij, Stroeken, Udo, Te Veldhuis, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Van den Akker, Van Ardenne-van der Hoeven, Atsma, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Van Beek, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, Van Bommel, Brood, Buijs, Van de Camp, Cherribi, Cornielje, Dankers, Dijkstal, Van den Doel, Essers en Eurlings.

De **voorzitter**: Voor het amendement hebben gestemd 68 leden en daartegen 69, zodat het is verworpen.

Artikel 29, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 12) en het amendement-Van den Akker (stuk nr. 38), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 30 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 13, I) tot invoeging van een nieuw artikel 30a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, het GPV, de RPF en de SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de

Voorzitter

overige fractie ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerking van dit amendement het andere op stuk nr. 13 voorkomende amendement als verworpen kan worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 93) tot invoeging van een nieuw artikel 30a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, het GPV, de RPF en de SGP voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fractie ertegen, zodat het is verworpen.

De artikelen 31 en 32 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Blaauw (stuk nr. 65, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit gewijzigde amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement het andere op stuk nr. 65 voorkomende gewijzigde amendement als aangenomen kan worden beschouwd.

Artikel 32a, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Blaauw (stuk nr. 65, I), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 39) tot invoeging van een nieuw artikel 32b.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

De artikelen 32b t/m 32g worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 14).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdA, het CDA, het GPV en de RPF voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Artikel 33, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-M.B. Vos (stuk nr. 14), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 33a t/m 33e worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 31) tot invoeging van een nieuw artikel 33f.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Artikel 34, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, IV), wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik merk op, dat door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 89, III) een nieuw artikel 34a is ingevoegd.

Artikel 35, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 63, V), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 36 en 37 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 38, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, V), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 39, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, VI), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 27).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Artikel 40, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 27), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 78) tot invoeging van een nieuw artikel 40a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, D66, het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Artikel 41 wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 42 en de aanhef van artikel 43 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van den Akker (stuk nr. 60).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 67).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Onderdeel A van artikel 43, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 89, IVA), het amendement-Van den Akker (stuk nr. 60) en het amendement-Witteveen-Hevinga (stuk nr. 67), wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik merk op, dat door de aanneming van het amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 89, IVB) nieuwe onderdelen Aa t/m Af zijn ingevoegd.

De onderdelen Aa t/m E worden zonder stemming aangenomen.

Onderdeel F, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Blaauw (stuk nr. 65, II), wordt zonder stemming aangenomen.

De onderdelen G t/m J worden zonder stemming aangenomen.

Het gewijzigde artikel 43 wordt zonder stemming aangenomen.

Voorzitter

Artikel 44, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, VII), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 45 t/m 48 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 49, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het tweede nader gewijzigde amendement-Van den Akker c.s. (stuk nr. 96, II), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 50 t/m 52 worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik merk op, dat door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, VIII) nieuwe artikelen 52a t/m 52f zijn ingevoegd.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 79).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Artikel 53, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, IX) en het amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 79), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 54 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Witteveen-Hevinga/Stellingwerf (stuk nr. 92) tot invoeging van een nieuw artikel 54a.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de leden van de fractie van de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Artikel 55, eerste en tweede lid, worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik merk op, dat door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Witteveen-Hevinga c.s. (stuk nr. 81, X) een derde en vierde lid zijn ingevoegd.

Het derde t/m vijfde lid worden zonder stemming aangenomen.

Het gewijzigde artikel 55 wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 56 en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Van den Akker** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Als het gaat om de eerste noodzakelijke levensbehoeften, zoals gas, water en elektriciteit, heeft volgens mijn fractie de overheid een heel belangrijke nutsfunctie. De overheid moet te allen tijde een leveringszekere en betrouwbare voorziening, in dit geval van gas, kunnen garanderen aan alle burgers en bedrijven en tegen een redelijke prijs, terwijl het gas onder milieuhygiënische omstandigheden moet zijn geproduceerd. Hoe kan de overheid dit waarmaken als de gasvoorziening wordt geliberaliseerd en misschien later ook geprivatiseerd en enkele grote bedrijven een dominante marktpositie innemen bij de winning, de opslag, het transport, de inkoop, het netbeheer en de levering van gas? Tegen deze achtergrond heeft mijn fractie een groot aantal amendementen ingediend om enerzijds echte marktwerking, concurrentie en een level playing field te bereiken en om anderzijds te bewerkstelligen dat de overheid haar nutsfunctie kan blijven vervullen en de bescherming van de kleinverbruiker kan realiseren.

Voorzitter! Voor de CDA-fractie waren vijf belangrijke voorwaarden van eminent belang. Allereerst gold dat sprake moest zijn van een goede onderhandelingspositie voor leverancier en gebruiker. Het kan niet zo zijn, dat één partij eenzijdig iets kan opdringen. Verder noem ik: een goed toezicht, een toezicht zoals met de Elektriciteitswet is geregeld. Ten derde was voor onze fractie van buitengewoon belang: toegang tot de opslagcapaciteiten, want handel zonder opslag is er niet. Ten vierde gold dat er een vergunningstelsel voor regionale distributiebedrijven moest zijn ter bescherming van de kleinverbruiker, ook na de datum van liberalisering en met duidelijke bestuursbevoegdheden van de kant van de minister om in te kunnen grijpen als bedrijven zich niet stipt

aan de vergunning houden. De vijfde voorwaarde was: bescherming van de kleinverbruiker door hem in gelijke mate te laten meedelen in de voordelen van de liberalisering als de grootverbruiker...

De **voorzitter**: En dacht u ook nog geïnterrumped te kunnen worden? Zou iemand anders hierover ook nog iets mogen zeggen? Ik meen gisteren al duidelijk gemaakt te hebben wat een stemverklaring behelst. Ik zal u nu de gelegenheid geven uw stemverklaring met één zin af te ronden. Overigens, er komen nog twee leden die een stemverklaring willen afleggen. Ik hoop dat zij nog wel weten wat een stemverklaring behelst.

De heer **Van den Akker** (CDA): Tot onze vreugde kunnen wij vaststellen, dat de minister op alle vijf wensen is ingegaan.

Tot slot wijs ik erop dat de minister een voor onze fractie heel belangrijke toezegging heeft gedaan met betrekking tot het in handen krijgen van het landelijk hoogspanningsnet voor 100%. Dat is nu echt binnen handbereik gekomen door de Kamer de mogelijkheid voor te leggen.

Voorzitter! Op grond van het feit dat aan al deze voorwaarden is voldaan, zal mijn fractie zometeen voor het wetsvoorstel stemmen.

□

De heer **Van den Berg** (SGP): Mevrouw de voorzitter! Ik vertegenwoordig bij het verwoorden van deze stemverklaring ook de fracties van de RPF en het GPV. Het eindoordeel over de Gaswet heeft onze fracties voor een moeilijke afweging geplaatst. Daarom kan ik helaas niet, zoals sommigen van mij verwachten, met één zin volstaan, maar ik zal het heel kort houden.

Zoals bekend, nemen onze fracties afstand van de ideologische achtergrond van het marktdenken dat ook uit deze wet blijkt. Voor ons is erg belangrijk dat bij nutsvoorzieningen extra zorgvuldigheid wordt betracht in verband met de publieke en sociale aspecten verbonden aan nutsvoorzieningen. Voor ons zijn drie aspecten van deze wet van bijzonder belang bij het bepalen van ons eindoordeel, te weten het tempo van de liberalisering, de belangen van de tuinbouw,

Van den Berg

die ernstig gedupeerd dreigde te raken en het publieke beheer van de infrastructuur. Op de eerste twee punten zijn bevredigende oplossingen gevonden, op het derde punt helaas niet. Bij de eindafweging is voor onze fracties van buitengewoon groot belang geweest dat het amendement op stuk nr. 57 van mevrouw Witteveen, dat een "go or no go"-beslissing over twee jaar inhoudt, is aanvaard. Tegen die achtergrond zullen wij na ampele overweging dit wetsvoorstel steunen.

De **voorzitter**: Dit is een stemverklaring, zonder mij over de inhoud uit te spreken, waar niets op aan te merken valt.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Voor mijn fractie is een duurzame en betrouwbare gasvoorziening van groot belang. In dat licht hebben wij deze liberaliseringsoperatie bekeken. Wij hebben er een aantal bezwaarpunten tegen.

Voor GroenLinks bestaat er geen noodzaak tot deze liberaliseringsoperatie. Nederland voldoet immers al aan de marktopening die de Europese richtlijn ons vraagt. Wij vinden dat de gasvoorziening op dit moment zodanig is dat er geen noodzaak is om tot dit soort zeer ingrijpende wijzigingsoperaties over te gaan. Daarentegen zien wij wel dat er een aantal risico's wordt genomen op het terrein van het milieu en de positie van de consument, de kleinverbruiker.

Als je liberaliseert, moet je het ook goed doen. Wij hebben er groot bezwaar tegen dat er met deze wet private monopolies in de markt worden gezet. Gasnetten mogen verkocht worden, waardoor private monopolies ontstaan. De Gasunie zal zowel eigenaar van het net als leverancier van het gas blijven. Wij denken dat daarmee belangenverstrengeling bijna niet uit te sluiten is. Wat GroenLinks betreft, dienen gasnetten in overheidshanden te blijven. Dat is cruciaal voor een eerlijke toegang, voor leveringszekerheid en voor uitvoering van milieubeleid. Kortom, mijn fractie vindt deze Gaswet een onding. Wij zullen dan ook tegenstemmen.

De **voorzitter**: Ik kan u op een paar zinnen na bijna hetzelfde compliment maken als de heer Van den Berg.

Misschien kan iedere fractie in de Handelingen de stemverklaring van de heer Van den Berg nalezen, want ongeveer zo hebben wij ooit met elkaar afgesproken dat wij het zouden doen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aangezien de motie-M.B. Vos (26463, nr. 87) is afgevoerd, maakt zij geen onderwerp van behandeling meer uit.

In stemming komt de gewijzigde motie-Blaauw/Van den Akker (26463, nr. 86).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de VVD, het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van den Akker (26463, nr. 82).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Witteveen-Hevinga/Van Walssem (26463, nr. 83).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Witteveen-Hevinga c.s. (26463, nr. 84).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Witteveen-Hevinga c.s. (26463, nr. 85).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Voorzitter: Weisglas

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Penitentiaire beginselenwet (strafrechtelijke opvang verslaafden) (26023).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Korthals**: Voorzitter! De heer Rabbae vroeg waar ik mijn verwachting op baseer dat de SOV effectief zal zijn. Ik ben hierop reeds uitvoerig ingegaan in de nota naar aanleiding van het nader verslag. De WODC-literatuurstudie over de SOV, die in september 1998 naar de Tweede Kamer is gezonden, wijst op de te verwachten positieve effecten van de SOV-aanpak op de criminele recidive en de verslaving. Ervaringen in verschillende andere landen laten dit zien. Cruciaal zijn een langdurig programma, gefaseerd van detentie naar steeds meer vrijheid, bij de juiste doelgroep met een hoge criminele recidive en met de nadruk op het aanleren van praktische ervaringen. Ik wil ook verwijzen naar mijn opmerkingen over de grotere effecten bij juist deze specifieke doelgroep. De heer Rabbae heeft verwezen naar ervaringen in Zweden, die zouden uitwijzen dat na het voltooien van een dwangmaatregel het aantal zelfmoorden hoger zou zijn. De heer Rabbae sprak zelfs van een schrikbarend hoog aantal. Dit oordeel is echter niet terug te vinden in de literatuur. In Zweden ging het om een dwangbehandeling inclusief dwangmedicatie en zijn de resultaten vergeleken van groepen verslaafden aan alcohol en/of drugs die gedwongen werden opgenomen, met groepen die vrijwillig waren